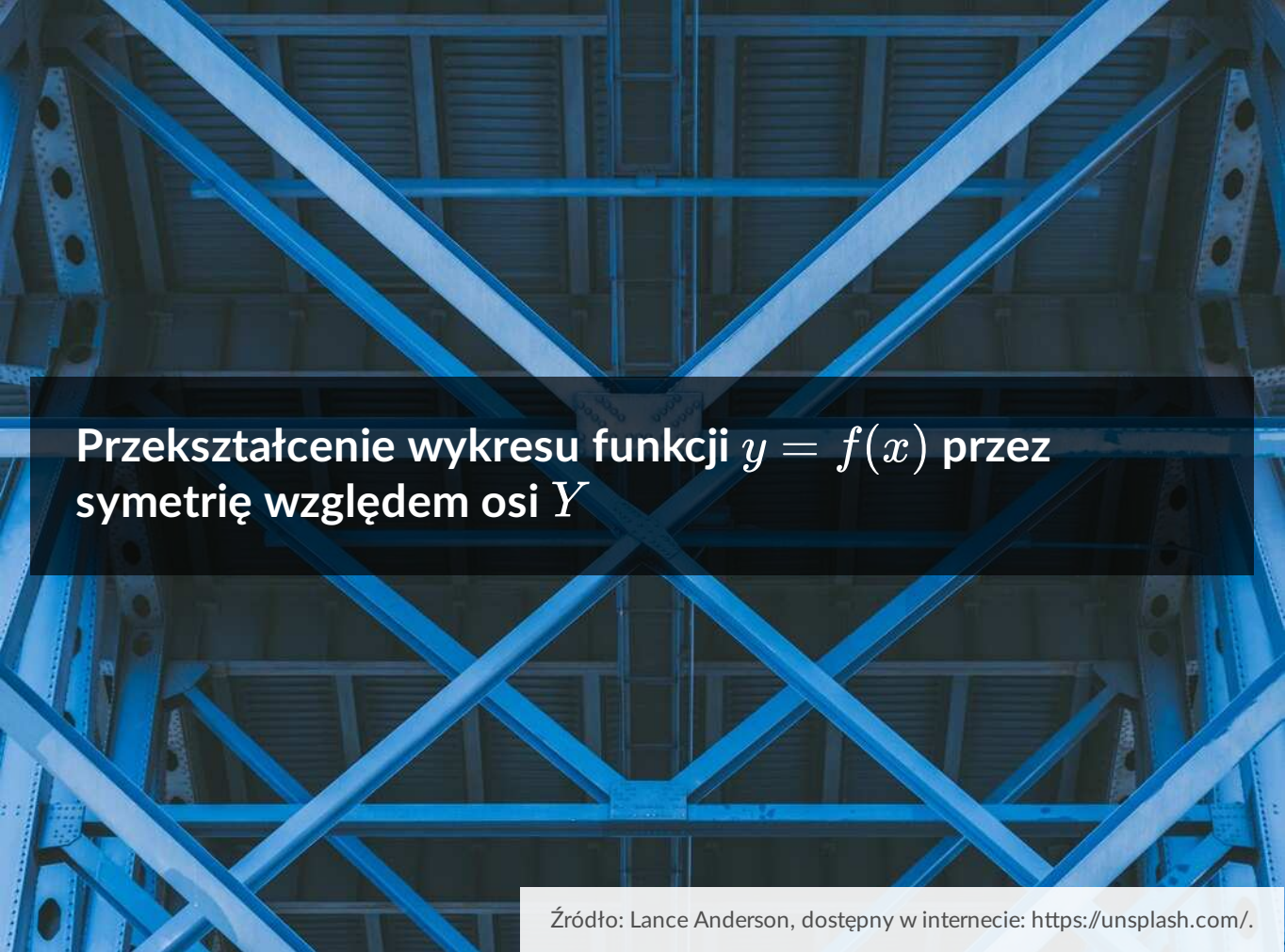

Przekształcenie wykresu funkcji $y = f(x)$ przez symetrię względem osi Y

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Aplet](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Przekształcenie wykresu funkcji $y = f(x)$ przez symetrię względem osi Y

Źródło: Lance Anderson, dostępny w internecie: <https://unsplash.com/>.

W tym materiale wprowadzimy wiadomości dotyczące przekształcania wykresu funkcji $y = f(x)$ przez symetrię względem osi Y . Przekształcenie wykresu funkcji sprowadza się do zmiany położenia wykresu funkcji w układzie współrzędnych. Inny też może być wzór funkcji, której wykres otrzymamy oraz jej własności.

Bazując na części teoretycznej materiału i podanych przykładach, rozwiążemy ćwiczenia interaktywne.

Twoje cele

- Przeanalizujesz przykłady dotyczące przekształcania wykresu funkcji w symetrii względem osi Y .
- Naszkicujesz wykres funkcji po przekształceniu przez symetrię względem osi Y .
- Obliczysz wartości funkcji, której wykres otrzymano po przekształceniu wykresu danej funkcji.
- Określisz własności funkcji, której wykres otrzymano po przekształceniu wykresu danej funkcji.
- Wykorzystasz poznaną wiedzę do rozwiązywania problemów matematycznych.

Przeczytaj

W materiale omówimy przekształcenie wykresu funkcji w **symetrii względem osi rzędnych** układu współrzędnych.

Twierdzenie: Symetria wykresu funkcji względem osi Y

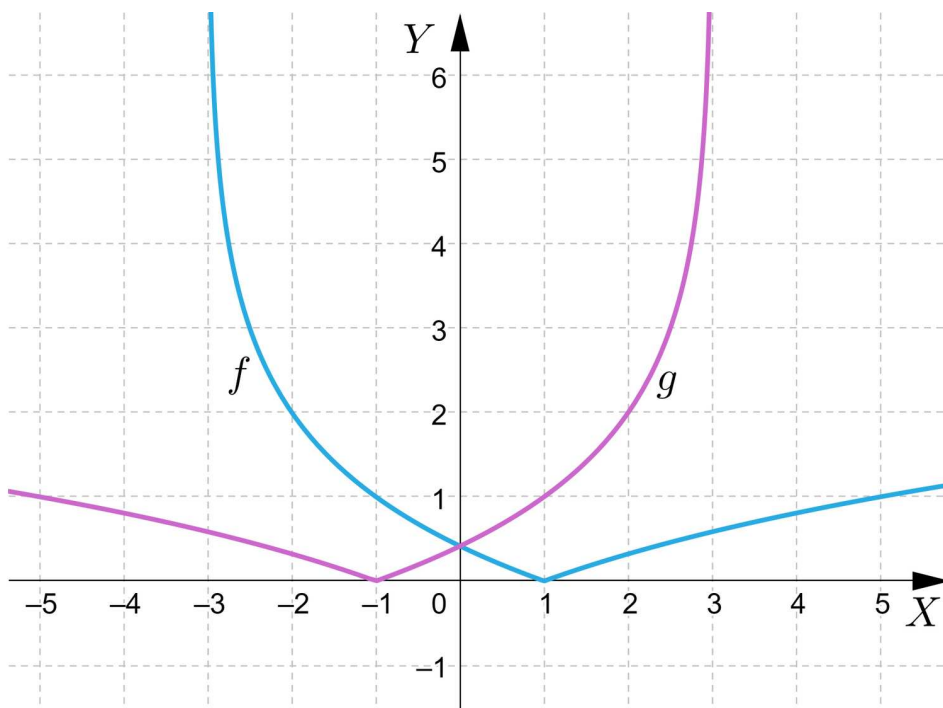
Wykres funkcji $y = f(-x)$ otrzymujemy przez symetryczne odbicie wykresu funkcji $y = f(x)$ względem osi Y .

Do naszkicowania wykresu funkcji w symetrii względem osi Y wystarczy skorzystać z poniższej własności.

Własność: Współrzędne punktu w symetrii względem osi rzędnych układu współrzędnych

Obrazem punktu $P = (x, y)$ w symetrii względem osi Y układu współrzędnych jest punkt $P' = (-x, y)$.

Odbicie symetryczne wykresu funkcji f względem osi Y przedstawiono na poniższym rysunku.

Jeżeli po przekształceniu wykresu funkcji f przez symetrię względem osi Y układu współrzędnych, otrzymamy wykres funkcji g , to dziedziny tych funkcji mogą się różnić, ale zbiory wartości są takie same.

Przykład 1

Dziedziną funkcji f jest zbiór $\{-3, -1, 2, 4, 5\}$.

Wyznamy dziedzinę funkcji określonej wzorem $g(x) = f(-x)$.

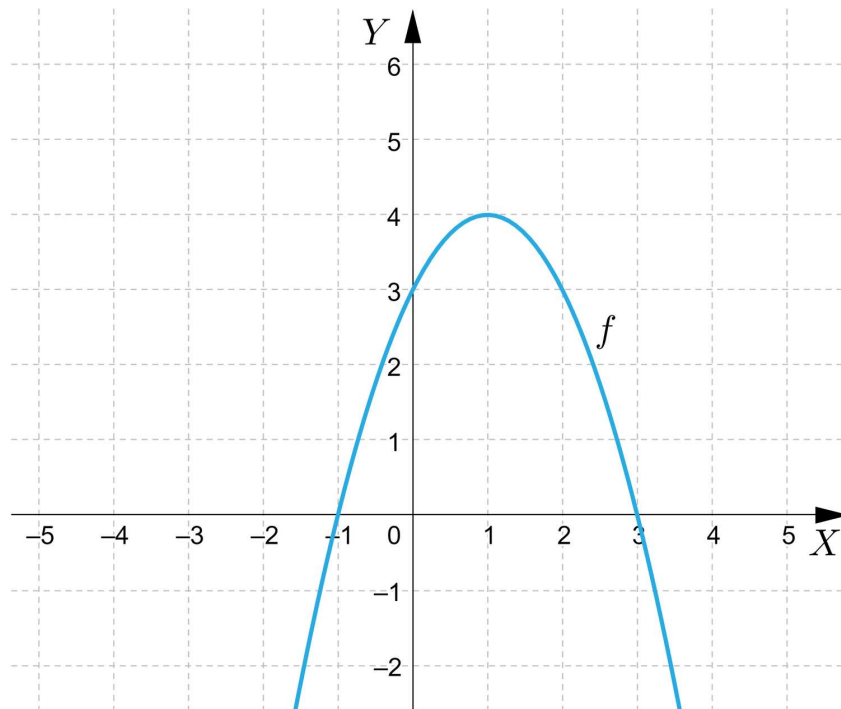
Rozwiązanie:

Dziedziną funkcji określonej wzorem $g(x) = f(-x)$ jest zbiór $\{-5, -4, -2, 1, 3\}$.

Jeżeli przekształcimy wykres funkcji f w symetrii względem osi rzędnych układu współrzędnych, otrzymując w ten sposób wykres funkcji g , to funkcje te mogą mieć inne przedziały monotoniczności oraz miejsca zerowe (o ile istnieją).

Przykład 2

Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f .

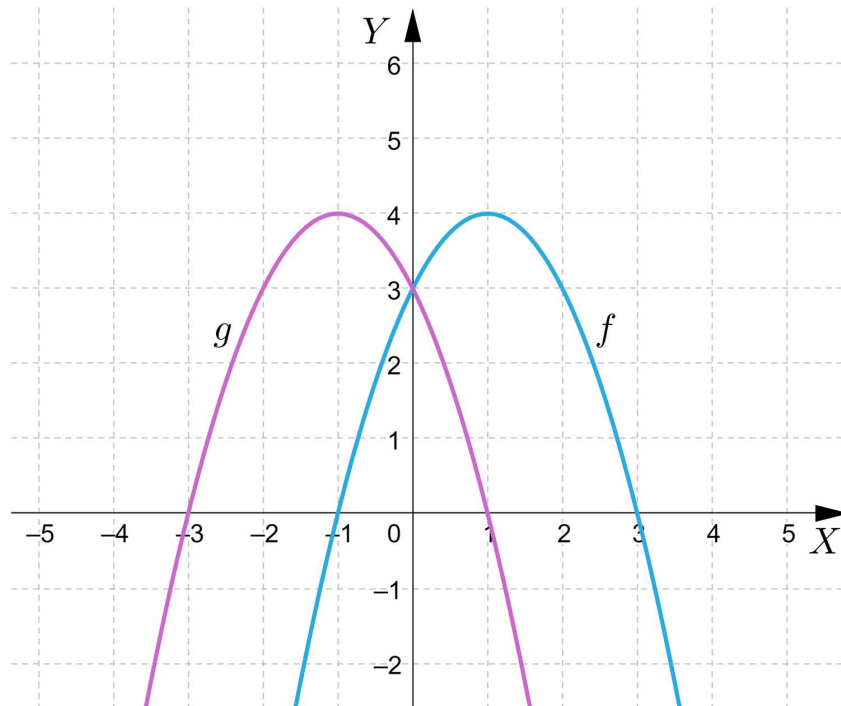

Naszkieujemy wykres funkcji określonej $g(x) = f(-x)$, a następnie dla funkcji g określimy:

- a) dziedzinę i zbiór wartości,
- b) miejsca zerowe,
- c) przedziały monotoniczności.

Rozwiązanie:

Przekształcając wykres funkcji f w symetrii względem osi Y , otrzymamy wykres funkcji taki, jak na poniższym rysunku:

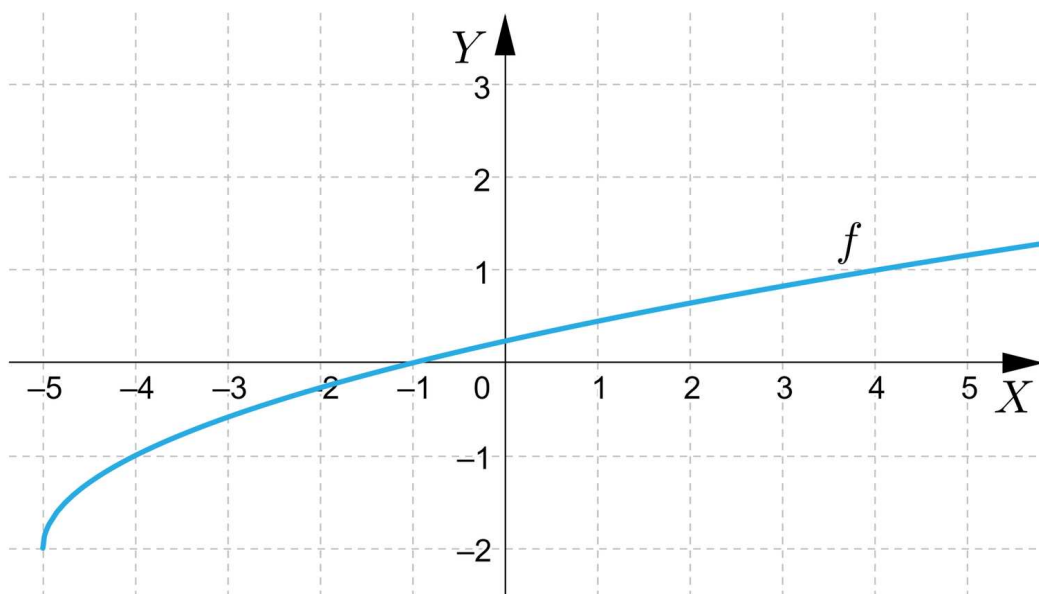

Dla funkcji g określamy:

- a) dziedzinę: $x \in \mathbb{R}$ oraz zbiór wartości: $(-\infty, 4)$,
- b) miejsca zerowe: (-3) oraz 1 ,
- c) przedziały monotoniczności: funkcja jest rosnąca w przedziale $(-\infty, -1)$ oraz malejąca w przedziale $(-1, \infty)$.

Przykład 3

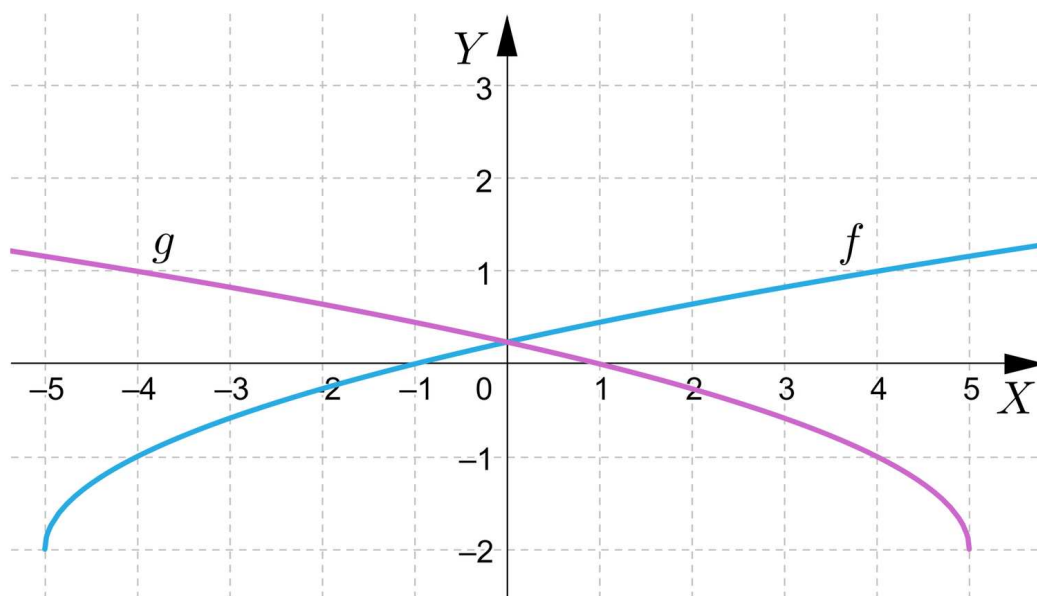
Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f określonej dla liczb nie mniejszych od -5 .

Naszukujemy wykres funkcji określonej wzorem $g(x) = f(-x)$, a następnie określimy miejsca zerowe i przedziały monotoniczności tej funkcji.

Rozwiązanie:

Wykres funkcji g przedstawia się następująco:

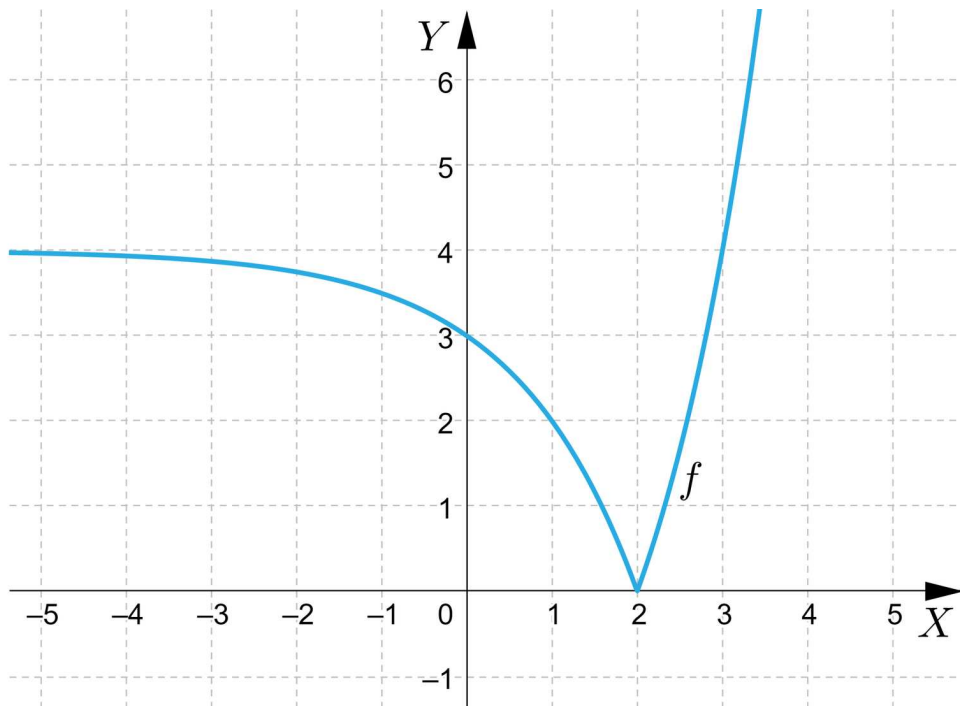

Z wykresu odczytujemy miejsce zerowe: 1.

Funkcja jest malejąca w przedziale $(-\infty, 5)$.

Przykład 4

Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f .

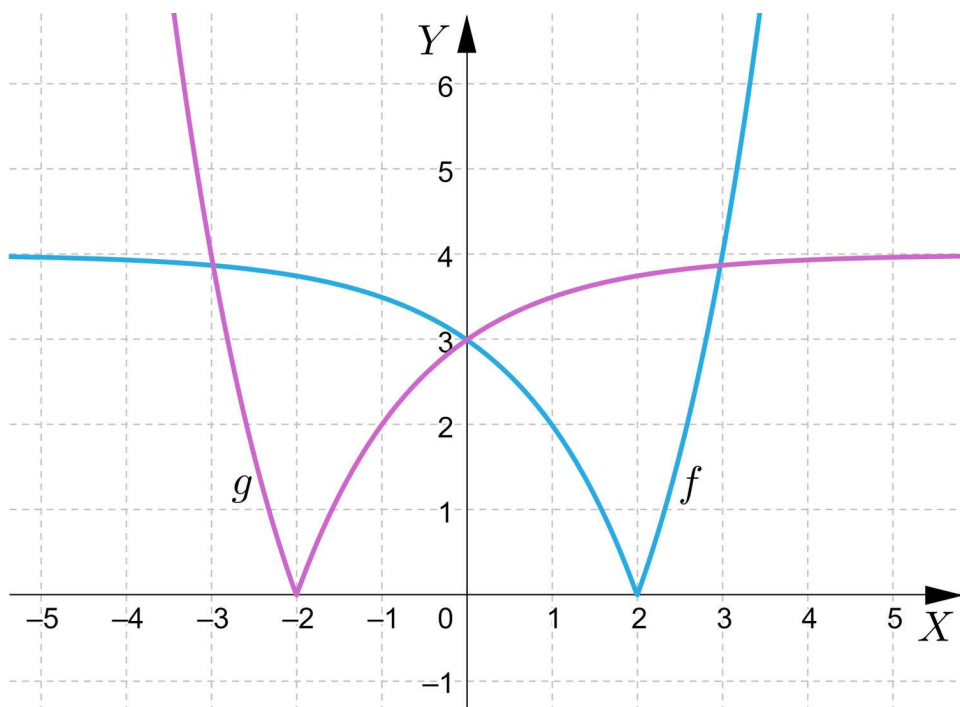
Naszkicujemy wykres funkcji określonej wzorem $g(x) = f(-x)$, a następnie wyznaczymy:

a) $g(x) > 4$,

b) $g(-2) + g(0)$.

Rozwiązanie:

Wykres funkcji g przedstawia się następująco:

a) $g(x) > 4$ dla $(-\infty, -3)$,

b) $g(-2) + g(0) = 0 + 3 = 3$.

Przy przekształcaniu wykresu funkcji w symetrii względem osi Y zmienia się wzór funkcji.

Mając dany wzór funkcji f , możemy wyznaczyć wzór funkcji $g(x) = f(-x)$.

Przykład 5

Dana jest funkcja f . Wyznamy wzór funkcji $g(x) = f(-x)$, jeżeli:

a) $f(x) = \sqrt{x+1} + 1$,

b) $f(x) = \frac{2x}{1-x}$.

Rozwiązanie:

a) $g(x) = f(-x) = \sqrt{-x+1} + 1$,

b) $g(x) = f(-x) = \frac{-2x}{x+1}$.

Słownik

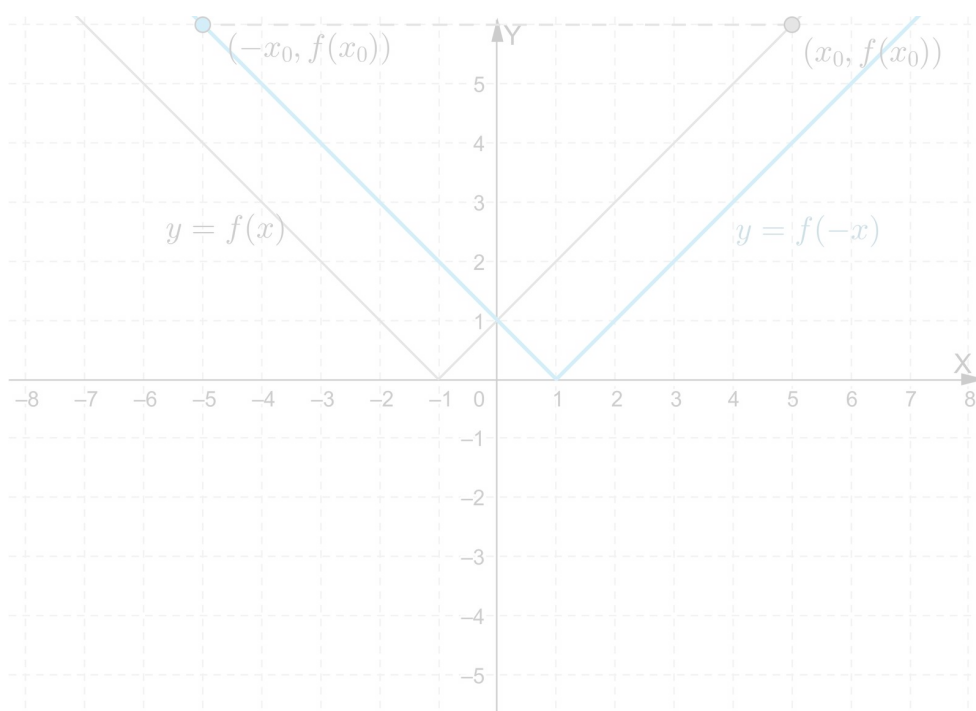
odbicie symetryczne wykresu funkcji względem osi rzędnych układu współrzędnych

przekształcenie wykresu funkcji f względem osi Y - otrzymanie wykresu funkcji $g(x) = f(-x)$

Aplet

Polecenie 1

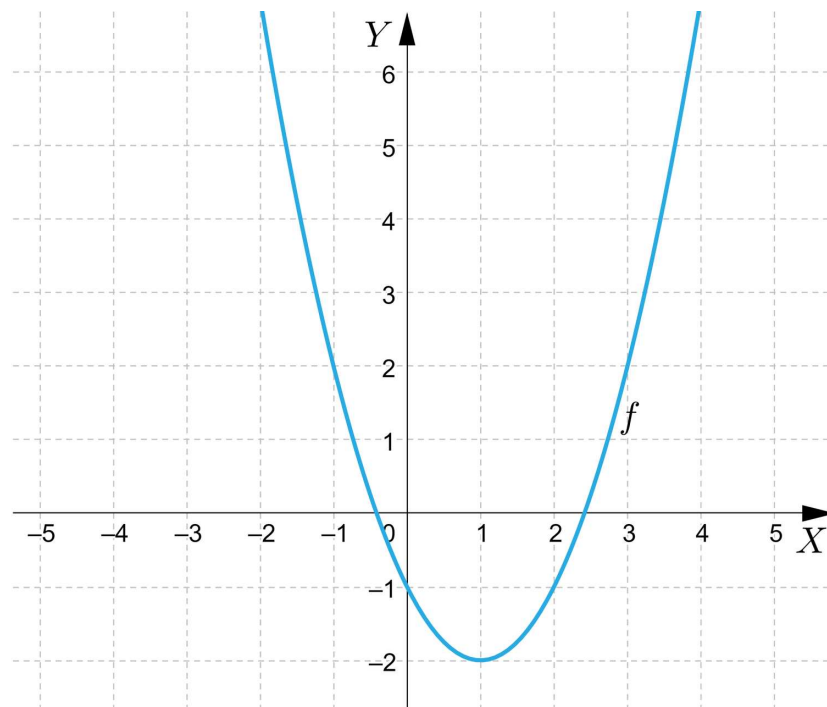
Uruchom aplet, a następnie przeanalizuj krok po kroku, w jaki sposób przekształcamy wykres funkcji f w symetrii względem osi Y . Za każdym razem określ dziedzinę, zbiór wartości, miejsca zerowe (o ile istnieją) oraz przedziały monotoniczności funkcji po przekształceniu jej wykresu.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D2AjJCx4a>

Polecenie 2

Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f określonej wzorem $f(x) = (x - 1)^2 - 2$.

Naszkiuj wykres funkcji określonej wzorem $g(x) = f(-x)$, a następnie:

- wyznacz wzór funkcji $g(x) = f(-x)$,
- sprawdź, czy wartości funkcji $f(x)$ i $g(x) = f(-x)$ dla argumentów 0 oraz 2 są takie same,
- określ przedziały monotoniczności funkcji g .

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

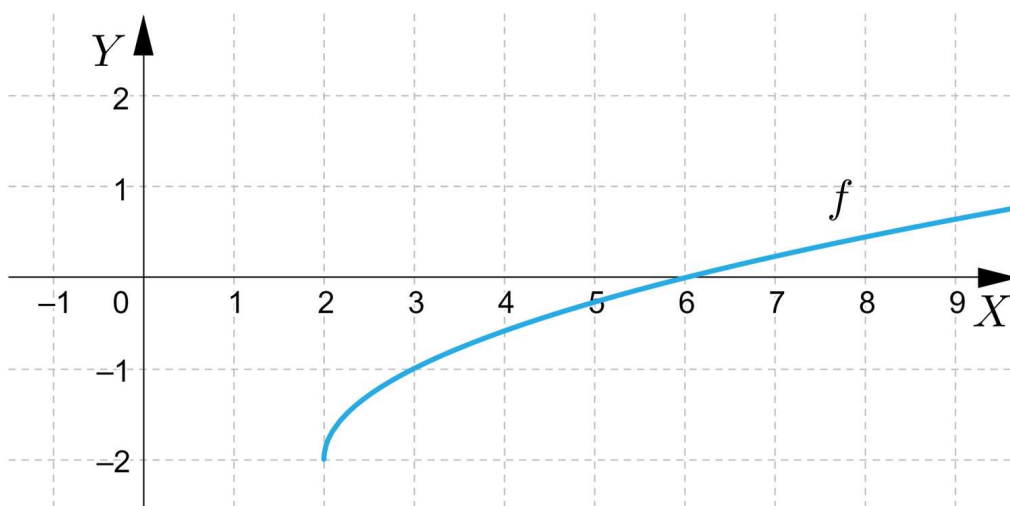
Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f określonej dla liczb nie mniejszych od 2.

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

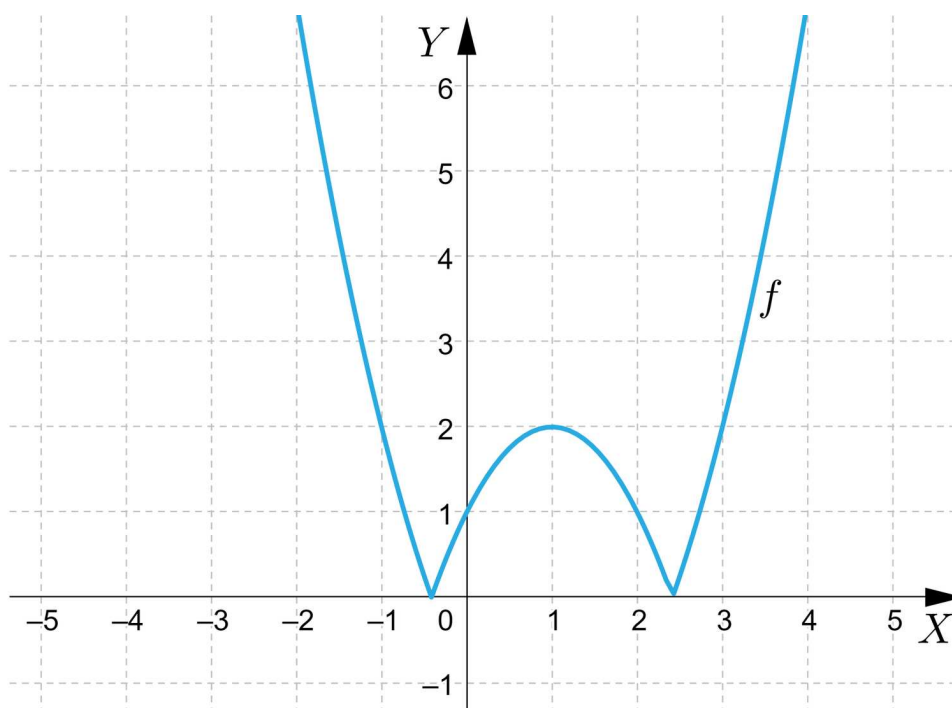
Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Na rysunku przedstawiono wykres funkcji f .

Dla nauczyciela

Autor: Tomasz Wójtowicz

Przedmiot: Matematyka

Temat: Przekształcenie wykresu funkcji $y = f(x)$ przez symetrię względem osi Y

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

V. Funkcje

Zakres podstawowy. Uczeń:

12) na podstawie wykresu funkcji $y = f(x)$ szkicuje wykresy funkcji $y = f(x - a)$, $y = f(x) + b$, $y = -f(x)$, $y = f(-x)$.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zapisuje wzór na przekształcenie wykresu funkcji przez symetrię względem osi Y ;
- wyznacza wartości funkcji po przekształceniu wykresu funkcji przez symetrię względem osi Y ;
- wymienia własności funkcji, które zmieniają się po przekształceniu wykresu funkcji przez symetrię względem osi Y ;
- szkicuje wykresy funkcji w symetrii względem osi rzędnych układu współrzędnych.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- burza mózgów.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Przybliżenie przez nauczyciela tematu: „Przekształcenie wykresu funkcji $y = f(x)$ przez symetrię względem osi Y ” i celów lekcji. Określenie wiążących dla uczniów kryteriów sukcesu.
2. Uczniowie metodą burzy mózgów przypominają poznane pojęcia związane z tematem lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie w 4-osobowych grupach zapoznają się z informacjami z sekcji „Przeczytaj”. Analizują przedstawione przykłady i notują pytania. Następnie przedstawiają pytania na forum klasy. Odpowiadają na nie uczniowie z innych grup. Nauczyciel wyjaśnia ewentualne wątpliwości.
2. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z materiałem w sekcji „Aplet”. Zapisują ewentualne wątpliwości i niezrozumiałe aspekty, które zostały w nim przedstawione – nauczyciel tłumaczy je na forum klasy.
3. Uczniowie w kolejnym kroku rozwiązują ćwiczenia numer 1 i 2 w sekcji „Sprawdź się”. Wybrana osoba czyta po kolei polecenia. Po każdym przeczytanym poleceniu ochotnik udziela odpowiedzi. Reszta uczniów ustosunkowuje się do niej, proponując swoje pomysły. Nauczyciel w razie potrzeby koryguje odpowiedzi, dopowiada istotne informacje, udziela uczniom informacji zwrotnej.
4. Uczniowie rozwiązują w grupach ćwiczenia numer 3, 4 i 5 w sekcji „Sprawdź się”. Następnie wybrana grupa prezentuje swoje rozwiązania przed całą klasą. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia informacje.
5. Uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia numer 6, 7 i 8 w sekcji „Sprawdź się”. Po wykonaniu każdego z nich następuje omówienie rozwiązania przez nauczyciela.

Faza podsumowująca:

1. Omówienie ewentualnych problemów z rozwiązaniem ćwiczeń z sekcji „Sprawdź się”.

Praca domowa:

1. Zadanie dla kolegi/koleżanki. Uczniowie dobierają się w pary i opracowują zadania analogiczne do ćwiczeń 7 i 8 z sekcji „Sprawdź się”. Następnie przesyłają je do siebie mailem, rozwiązują i na następnej lekcji porównują wyniki.

Materiały pomocnicze:

- [Symetria wykresu funkcji](#)

Wskazówki metodyczne:

- Materiał w sekcji „Aplet” można wykorzystać jako podsumowanie i utrwalenie wiedzy w zakresie przekształcania wykresu funkcji w symetrii względem osi rzędnych układu współrzędnych.
- Można też wykorzystać na zajęciach poświęconych określaniu własności funkcji na podstawie jej wykresu.